

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	21362 - Psicopatologia dels Trastorns Afectius i d'Ansietat
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	21362 - Psicopatologia dels Trastorns Afectius i d'Ansietat
Crèdits	1,16 de presencials (29 hores) 1,84 de no presencials (46 hores) 3 de totals (75 hores).
Grup	Grup 1, 2S (Campus Extens)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Miquel Rafel Tortella Feliu miquel.tortella@uib.cat	11:30h	13:30h	Dimarts	22/09/2014	31/07/2015	011 IUNICS

Contextualització

HORARI D'ATENCIÓ A L'ALUMNAT: dimarts 11,30-12,30 h. (DESPATX 011 IUNICS). Els dimarts de les 12,30 a les 13,30 i els dimecres de les 9 a les 12 h. es poden programar activitats tutorialis o sessions de grup petit a requesta.

Psicopatologia dels trastorns d'ansietat i afectius és una assignatura optativa que pertany al mòdul Diversitat humana, personalitat i psicopatologia del grau de Psicologia. S'imparteix durant el segon semestre de quart curs de grau i té codi compartit (1269) amb la matèria optativa de mateix nom de segon cicle de la llicenciatura en Psicologia.

Requisits

Recomanables

Formalment no n'hi ha cap. Però s'espera que l'alumnat hagi cursat i tret profit de les altres assignatures del mòdul Diversitat humana, personalitat i psicopatologia i, en general, de tota la resta de matèries obligatòries del grau. També s'espera un coneixement suficient d'anglès per poder llegir textos científicotècnics.

Com ja s'ha indicat a l'apartat "Idioma" d'aquesta guia, la llengua vehicular de l'assignatura, en tots els seus àmbits, és el català. I no existeix cap adaptació curricular per a les persones que no en tinguin un coneixement suficient per seguir amb normalitat l'assignatura.

Competències

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	21362 - Psicopatologia dels Trastorns Afectius i d'Ansietat
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

Atenent al llistat de competències que apareixen al pla d'estudis del Grau oficial en Psicologia [http://fpsicologia.uib.cat/digitalAssets/110/110866_Grau_Psicologia_verificat.pdf] n'indicam les següents:

Específiques

- * CE3. Capacitat d'elaborar informes orals i escrits específics de la professió..
- * CE14. Domini de la terminologia científica consubstancial als continguts del mòdul.
- * CE23. Ser capaç d'identificar diferències, problemes i necessitats a diferents contextos d'aplicació psicològica..

Genèriques

- * CT1. Capacitat d'anàlisi i de síntesi..
- * CT3. Capacitat de comunicació eficaç escrita i oral..
- * CT17. Ser capaç de prendre decisions..

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

L'assignatura té el propòsit d'introduir l'estudiant en els coneixements bàsics sobre la naturalesa dels trastorns d'ansietat i afectius (trastorns emocionals) i s'estructura en dos grans blocs. El primer d'adreça a repassar i aprofundir en els aspectes diagnòstics i d'epidemiologia d'aquests trastorns, que ja s'han esbossat a d'altres matèries, seguint els criteris i informacions addicionals del DSM-5 i, a destacar els aspectes comuns i compartits de tots aquests trastorns. El segon bloc s'ocupa de donar a conèixer quins són els factors de vulnerabilitat (bàsicament temperamentals, tant reactius com regulatoris) més destacats per al desenvolupament i manteniment dels trastorns emocionals, les seves bases biològiques i com interactuen entre ells i amb les condicions ambientals, com a predisponents per patir aquestes alteracions. També ens dedicarem a conèixer i aprendre a utilitzar alguns dels instruments d'autoinforme que s'empren per avaluar aquests factors en adolescents i adults i algunes de les tasques que es fan servir per avaluar els processos bàsics implicats en aquestes alteracions

Continguts temàtics

Tema 1. Els trastorns emocionals. Una introducció i criteris diagnòstics dels trastorns específics
Factors comuns en els diferents trastorns d'ansietat i els trastorns afectius. L'associació preferent a un tipus d'estímul i el desenvolupament de trastorns específics. Multifinalitat i trajectòries divergents. La diferenciació cap a distints trastorns emocionals. Epidemiologia i curs. Repàs i aprofundiment en els criteris diagnòstics DSM-5. Derivació d'hipòtesis diagnòstiques a partir de la presentació de casos.

Tema 2. L'afectivitat negativa
L'afectivitat negativa: Definició i introducció general. La Teoria de la Sensibilitat al Reforçament i els trastorns emocionals. Els circuits neurals dels sistemes defensius i l'afectivitat negativa. Els models afectius de David Watson i Lee A. Clark. La inhibició conductual. Els orígens de l'afectivitat negativa: bases genètiques i determinants ambientals. Trastorns emocionals i agregació familiar.

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	21362 - Psicopatologia dels Trastorns Afectius i d'Ansietat
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

Tema 3. La regulació emocional i els trastorns emocionals

Definicions formals i components de la regulació emocional. Control atencional, biaixos atencionals i regulació emocional. Processos de regulació emocional en els trastorns emocionals: extinció, regulació emocional cognitiva, afrontament actiu i reconsolidació.

Metodologia docent

Combinarà les exposicions sintètiques per part del professor dels continguts bàsics de cadascun dels temes (a les sessions de grup gran), amb les activitats amb format de seminari (sessions de grup mitjà) basades en el treball autònom de l'alumnat.

Les sessions de seminari (grup mitjà) es dedicaran a discutir aspectes conceptuals relacionats amb els diferents continguts temàtics de l'assignatura a partir de l'anàlisi de casos pràctics i de la presentació d'instruments d'avaluació i de tasques d'execució per a la valoració d'aspectes relacionats amb l'afectivitat negativa, la regulació emocional i els processos bàsics comuns dels trastorns emocionals.

Per al seguiment de l'assignatura disposaran d'uns apunts elaborats pel professor.

Volum de treball

L'estimació de la presencialitat està feta basant-nos en els horaris elaborats pel deganat de Psicologia i en el calendari de l'any acadèmic 2014-15.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Exposicions magistrals (i dues proves d'avaluació)	Grup gran (G)	Presentació sintètica per part del professor (classe magistral) dels continguts bàsics de cada tema que es trobarà més desenvolupat als apunts que faran de material bàsic de referència per a l'assignatura. Dues hores presencials del grup gran es dedicaran a la realització de dos exàmens parcials. S'han programat 13 sessions d'una hora que es repartiran així: * Sessions 1-5 (13, 20, 27 de febrer i 6, 13 de març). Tema 1 * Sessió 6. 20 de març. Prova d'avaluació escrita (Tema 1) * Sessions 7-9 (27 de març, 17 i 24 d'abril). Tema 2 * Sessions 10-13 (8, 15, 22 i 29 de maig). Tema 3	15
Seminaris i tallers	Seminaris de pràctica i discussió	Grup mitjà (M)	Aquestes sessions de seminari (grup mitjà) es dedicaran a discutir aspectes conceptuals relacionats amb els diferents continguts temàtics de l'assignatura a partir de l'anàlisi de casos pràctics i de la presentació d'instruments d'avaluació i de tasques d'execució per a la valoració d'aspectes relacionats	13

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	21362 - Psicopatologia dels Trastorns Afectius i d'Ansietat
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			amb l'afectivitat negativa, la regulació emocional i els processos bàsics comuns dels trastorns emocionals.	
			S'han programat 13 sessions d'una hora (grup mitjà) que es repartiran així: Sessions 1-5. Presentació de casos pràctics per a la formulació d'hipòtesis diagnòstiques, revisió de criteris diagnòstics i processos comuns en els trastorns emocionals. * Activitats de treball autònom prèvies a les sessions de seminari 1-5: (a) lectura tema 1 dels apunts i criteris diagnòstics trastorns d'ansietat i episodi depressiu major - trastorn depressiu major. (b) Lectura i anàlisi dels casos pràctics lliurats. Sessions 6-9. Seminari sobre instruments d'avaluació de l'afectivitat negativa i la regulació emocional. * Activitats de treball autònom prèvies a aquesta sessió: lectura temes 2 i 3 dels apunts. Consulta dels instruments d'avaluació que es trobaran a disposició a la pàgina de l'assignatura a Campus Extens Sessions 10-13. Seminari sobre tasques d'execució per a la valoració dels processos bàsics comuns en els trastorns emocionals.	

Tutories ECTS	Tutories	Grup petit (P)	S'orientarà la feina dels estudiants per a la preparació de les diferents activitats programades.	1
---------------	----------	----------------	---	---

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Estudi	Lectures i realització de les activitats programades per a les sessions de seminari. Inclou, evidentment, la preparació d'exàmens.	46

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	21362 - Psicopatologia dels Trastorns Afectius i d'Ansietat
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

De forma esquemàtica l'avaluació dels aprenentatges, que s'especificarà amb més detall en els apartats posteriors, inclou els següents elements (indicant-ne el pes que tenen a la qualificació final).

a. Dos exàmens parcials (ambdós recuperables, sempre que l'alumne/a s'hi hagi presentat en el moment indicat de l'avaluació continuada)

El primer (centrat en els continguts del tema 1) es realitzarà mitjançant una prova que combinarà preguntes de resposta breu (devers 10 preguntes) amb algunes d'assaig més extens (entre 2 i 5 preguntes): 40% de la qualificació final

El segon (temes 2-3) consistirà amb una prova d'assaig d'entre 3 i 5 preguntes: 40% de la qualificació final

b. Participació activa no instigada i centrada en la tasca als seminaris (sessions presencials de grup mitjà): 20% de la qualificació final.

Per determinar la qualificació final a l'assignatura, s'aplicarà la mitjana ponderada dels dos exàmens parcials (sempre que la puntuació a totes dues sigui igual o superior a 5) i la participació a classe (que no té caràcter de validació)

En el cas de què la puntuació a un dels exàmens parcials sigui inferior a 5, però la mitjana ponderada de les tres activitats d'avaluació arribàs a la qualificació d'aprobat, la nota final de l'assignatura seria de 4,5.

Quant a les activitats que tenen avaluació recuperable, es podran reavaluar en els següents casos: (a) haver rebut avaluació negativa (però en cap cas per un No presentat) (b) no haver estat avaluades degut a causes relacionades amb la salut pròpia o d'un familiar de primer grau i/o judicials que afectin a l'estudiant i que estiguin justificades documentalment (però en cap cas per un No presentat que no tenguí relació amb cap de les raons abans esmentades)

Exposicions magistrals (i dues proves d'avaluació)

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Presentació sintètica per part del professor (classe magistral) dels continguts bàsics de cada tema que es trobarà més desenvolupat als apunts que faran de material bàsic de referència per a l'assignatura. Dues hores presencials del grup gran es dedicaran a la realització de dos exàmens parcials. S'han programat 13 sessions d'una hora que es repartiran així: *Sessions 1-5 (13, 20, 27 de febrer i 6, 13 de març). Tema 1* Sessió 6. 20 de març. Prova d'avaluació escrita (Tema 1)*Sessions 7-9 (27 de març, 17 i 24 d'abril). Tema 2*Sessions 10-13 (8, 15, 22 i 29 de maig). Tema 3
Criteris d'avaluació	Dos exàmens parcials (ambdós recuperables) a. El primer (centrat en els continguts del tema 1) es realitzarà mitjançant una prova que combinarà preguntes de resposta breu (entorn a 10 preguntes) amb algunes d'assaig més extens (entre 2 i 5 preguntes): 40% de la qualificació final. * Data de realització: 20 de març de 2015

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	21362 - Psicopatologia dels Trastorns Afectius i d'Ansietat
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

b. El segon (temes 2-3) consistirà amb una prova d'assaig d'entre 3 i 5 preguntes: 50% de la qualificació final).

* Data de realització: 16 de juny de 2015, 16 hores. Aquest mateix dia es pot fer la recuperació de la primera prova.

* La recuperació de la segona prova està programada per dia 8 de juliol de 2015 a les 12 hores.

Copiar o fer servir qualsevol tipus de procediment fraudulent durant la realització d'aquestes proves portarà directament a la qualificació final de 0 a tota l'assignatura (sense cap possibilitat de recuperació)

Percentatge de la qualificació final: 80% amb qualificació mínima 5

Seminaris de pràctica i discussió

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Aquests sessions de seminari (grup mitjà) es dedicaran a discutir aspectes conceptuals relacionats amb els diferents continguts temàtics de l'assignatura a partir de l'anàlisi de casos pràctics i de la presentació d'instruments d'avaluació i de tasques d'execució per a la valoració d'aspectes relacionats amb l'afectivitat negativa, la regulació emocional i els processos bàsics comuns dels trastorns emocionals. S'han programat 13 sessions d'una hora (grup mitjà) que es repartiran així: Sessions 1-5. Presentació de casos pràctics per a la formulació d'hipòtesis diagnòstiques, revisió de criteris diagnòstics i processos comuns en els trastorns emocionals. *Activitats de treball autònom prèvies a les sessions de seminari 1-5: (a) lectura tema 1 dels apunts i criteris diagnòstics trastorns d'ansietat i episodi depressiu major - trastorn depressiu major. (b) Lectura i anàlisi dels casos pràctics lliurats. Sessions 6-9. Seminari sobre instruments d'avaluació de l'afectivitat negativa i la regulació emocional. *Activitats de treball autònom prèvies a aquesta sessió: lectura temes 2 i 3 dels apunts. Consulta dels instruments d'avaluació que es trobaran a disposició a la pàgina de l'assignatura a Campus Extens Sessions 10-13. Seminari sobre tasques d'execució per a la valoració dels processos bàsics comuns en els trastorns emocionals.
Criteris d'avaluació	Participació activa no instigada i centrada en la tasca (responent a les activitats plantejades a les sessions en format de seminari o a les qüestions que durant el seminari puguin anar sorgint). 20% de la qualificació final amb aquests criteris: Cap intervenció o una = 0 Entre 2-4 intervencions: la qualificació, en funció de la qualitat de les intervencions, oscil·larà entre, 1 i 4,5. Entre cinc i set intervencions: la qualificació, en funció de la qualitat de les intervencions, oscil·larà entre 5 i 7 Més de 7 intervencions: la qualificació, en funció de la qualitat de les intervencions, oscil·larà entre 7,1 i 10.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Els formats de les referències no són formalment correctes perquè l'aplicació no permet fer-ho de cap de les maneres.

Bibliografia bàsica

Apunts elaborats pel professor ("Una introducció a la psicopatologia dels trastorns emocionals") i que seran disponibles a Campus Extens i al seu lloc web personal (tortella.ndpc.cat). Avís per a l'alumnat que hagués pogut cursar l'assignatura en altres anys acadèmics: els apunts presenten modificacions substancials en relació a passades edicions.

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	21362 - Psicopatologia dels Trastorns Afectius i d'Ansietat
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

APA (2013). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (Fifth Edition, DSM-5). Washington DC: American Psychiatric Publishing. En el moment d'elaborar la guia docent no està disponible la traducció del Manual en cap dels idiomes oficials del nostre país. Sí que hi és en espanyol el Breviari.

Bibliografia complementària

- Aldao, A., Nolen-Hoeksema, S. i Schweizer, S. (2010). Emotion-regulation strategies across psychopathology: A meta-analytic review. *Clinical Psychology Review*, 30, 217-237.
- Cisler, J.M. i Koster, E.H. (2010). Mechanisms of attentional biases towards threat in anxiety disorders: An integrative review. *Clinical Psychology Review*, 30, 203-216.
- Craske M.G., Rauch, S.L., Ursano, R., Prenoveua, J., Pine, S. i Zinbarg, R.E. (2009) What is an anxiety disorder? *Depression and Anxiety*, 26, 1066-1085
- Corr, P.J. (2011). Anxiety: Splitting the phenomenological atom. *Personality and Individual Differences*, 50, 889-897.
- Davidson, R.J. (2012). *The emotional life of your brain*. London: Penguin Books, (Edició catalana, Richard J. Davidson (2012) *El perfil emocional del teu cervell*. Barcelona: Destino
- Dimidjian, S., Barrera, M., Martell, C., Muñoz, R.F. i Lewinsohn, P. (2011). The origins and current status of behavioral activation treatments for depression. *Annual Review of Clinical Psychology*, 7, 1-38 (lectura de les pàgines 5-15 que és on s'exposen els models de la depressió).
- Grupe, D.W. i Nitschke, J.B. (2013). Uncertainty and anticipation in anxiety: an integrated neurobiological and psychological perspective. *Nature Reviews / Neuroscience*, 14, 488-501.
- Joorman, J. i Avanzato, C. (2010). Emotion regulation in depression. Examining the role of cognitive processes. *Cognition and Emotion*, 24, 913-939.
- Morillas-Romero, A., Tortella-Feliu, M., Balle, M. i Bornas, X (en premsa). Spontaneous emotion regulation and attentional Control. *Emotion*.
- Nolen-Hoeksema, S. i Watkins, E.R. (2011). A heuristic for developing transdiagnostic models of psychopathology: Explaining multifinality and divergent trajectories. *Perspectives on Psychological Science*, 6, 589-609.
- Pacheco-Unguetti, A.P., Acosta, A., Marqués, E. i Lupiáñez, J. (2011). Alterations of the attentional networks in patients with anxiety disorders. *Journal of Anxiety Disorders*, 25, 888-895
- Sandi, C. i Richter-Levin, G. (2009). From high anxiety trait to depression: A neurocognitive hypothesis. *Trends in Neurosciences*, 32, 312-320.
- Scher, C.D., Ingram, R.E. i Segal, Z.V. (2005). Cognitive reactivity and vulnerability: Empirical evaluation of construct activation and cognitive diatheses in unipolar depression. *Clinical Psychology Review*, 25, 487-510.
- Tortella-Feliu, M., Morillas-Romero, A., Balle, M., Bornas, X., Llabrés, J., i Pacheco-Unguetti, A. (2014). Attentional control, attentional network functioning, and emotion regulation styles. *Cognition and Emotion*, 28, 765-780